

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

DIREKTORAT ZA JAVNO NAROČANJE

Sektor za sistem javnega naročanja

Tržaška 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 18 80

F: 01 478 83 31

E: gp.mju@gov.si

www.mju.gov.si

Naročnikom

Številka: 430-334/2015/66

Datum: 17. 7. 2017

Zadeva: Obvestilo naročnikom o analizi javnih naročil inženirskih storitev od 1.4.2016 do 30.4.2017 ter opozorilo k doslednemu spoštovanju Zakona o javnem naročanju

Spoštovani,

uvodoma vas želimo seznaniti, da Inženirska zbornica Slovenije (v nadaljevanju: IZS) spremlja javna naročila arhitekturnih in inženirskih storitev, da bi ugotovila, ali sta Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, v nadaljnjem besedilu: ZJN-3) in Smernice za javno naročanje inženirskih in arhitekturnih storitev (v nadaljevanju: Smernice) prinesla izboljšanje stanja na področju javnih naročil arhitekturnih in inženirskih storitev. Smernice je v juniju 2016 pripravilo Ministrstvo za javno upravo (MJU) v sodelovanju z IZS, Gospodarsko zbornico Slovenije (GZS), Obrtno zbornico Slovenije (OZS), Zbornico za arhitekturo in prostor (ZAPS), DARS, d. d., DRI upravljanje investicij, d. o. o., Ministrstvom za okolje in prostor ter Ministrstvom za infrastrukturo.

Izvedena analiza javnih naročil arhitekturnih in inženirskih storitev za obdobje od 1.4.2016 do 30.4.2017, ki jo je izvedla IZS, je, če povzamemo na kratko, pokazala naslednje:

- Naročniki ne poznajo ZJN-3, saj jih še vedno 21,1% (2016) oz. 8,8% (2017) naroča arhitekturne in inženirske storitve le na podlagi kriterija cene;
- Naročniki niso izločili nobene neobičajno nizke ponudbe v primeru, ko je bila izbrana ponudba za več kot 20% nižja od naslednje uvrščene ponudbe in za več kot 50% nižja od povprečne ponudbe;
- Priporočeno utež kakovosti v odnosu do cene v višini 50-60% uporablja zelo majhen delež naročnikov (5,9% oz. 6,1%);
- Kot merilo kakovosti se uporablja v večini primerov le merilo »reference« pa še to le za eno oz. dve strokovni osebi in na način, ki vodi v to, da vsi ponudniki prejmejo največje možno število točk iz naslova kakovosti; to pomeni, da med ponudniki odloča cena;
- Samo v 8 primerih (7,5%) je bil izbran ponudnik, ki ni ponudil najnižje cene.

Podrobnosti analize so vidne iz priloženega gradiva.

Poseben poudarek omenjenih Smernic je opredelitev nabora meril za oddajo javnega naročila, saj ZJN-3 v četrtem odstavku 84. člena določa, da za oddajo javnega naročila storitve izdelave računalniških programov, arhitekturnih in inženirskih storitev ter prevajalskih in svetovalnih storitev **naročnik ne sme uporabiti zgolj cene** kot edinega merila za oddajo javnega naročila. V nasprotnem primeru gre za kršitev javnonaročniške zakonodaje, zaradi česar opozarjamo na dosledno spoštovanje zakona.

Smernice sicer temeljijo na izhodiščih, ki jih določa ZJN-3, in opredeljujejo postopke naročanja arhitekturnih in inženirskih storitev, tj. storitev, ki jih opravljajo pooblaščenih arhitekti in pooblaščenih inženirji na področju graditve objektov in širše. Predstavljajo orodje oziroma pripomoček, kako naj postopek javnega naročila za izbiro izvajalca arhitekturnih in inženirskih storitev praviloma poteka. Smernice priporočajo tudi vsakokratno prilagajanje konkretnemu predmetu javnega naročila s pomočjo izbire postopkov, pogojev in meril, ki so najbolj ustrezni za konkreten primer in razmere na trgu ter omogočajo ponujanje velikim, srednje velikim in majhnim ponudnikom.

Smernice so dostopne na spletni strani Direktorata za javno naročanje, na povezavi: http://www.djn.mju.gov.si/resources/files/Priporocila/Smernice_AI_storitve_1.0.pdf.

V času priprave ZJN-3 je bilo MJU seznanjeno z očitki glede neustreznega naročanja tovrstnih storitev ter posledično s stanjem nekakovostnih storitev, kar se je pogosto pripisovalo dejstvu, da je pri naročanju teh storitev edino merilo cena storitve, hkrati pa so bile v tem segmentu izpostavljene tudi slabe razpisne dokumentacije, pomanjkanje informacij o dobrih praksah v javnem naročanju ter predvsem očitki o absolutno premajhni aktivnosti za dvig kakovosti javnega naročanja ter njihove izvedbe. Izpostavljena je bila tudi problematika nizkih cen teh storitev, kar se je v praksi odražalo v slabši kvaliteti, dolgoročno pa v dražjih in manj kakovostnih projektih. Na tej podlagi se je s sprejemom ZJN-3 postavil normativni okvir, ki je pri naročanju arhitekturnih in inženirskih storitev prepoved uporabo cene kot edinega merila za izbor ponudnika. Ob samem sprejemu ZJN-3 pa je tudi Vlada RS zavezala MJU k pripravi smernic za učinkovito javno naročanje na področju inženirskih storitev in gradenj, s čimer je bilo dano jasno sporočilo, da se želi to področje urediti in da naj se smernice pripravijo z namenom njihove uporabe.

Upoštevanje kvalitativnih (kakovostnih) meril, predvsem pa ustrezno upoštevanje njihovega vpliva na končni rezultat, je za posameznega naročnika in za celotno družbo bistvenega pomena in tega bi se morali zavedati vsi naročniki, zlasti z vidika gospodarnega ravnanja z javnimi sredstvi, ureditve prostora, kvalitete okolja in širšega družbenega vpliva. Zlasti pri vidiku gospodarnosti je kakovost izvedbe arhitekturnih in inženirskih storitev ključnega pomena, saj se pri kakovostnem načrtovanju dosega običajno 10 do 20 % nižji stroški gradnje, obratovanja in vzdrževanja v primerjavi z nekakovostnim načrtovanjem. Ti prihranki pa predstavljajo mnogokratnik cene arhitekturnih in inženirskih storitev. Poudarjamo, da se z uporabo naročilu prilagojenih meril kakovosti doseže ne samo izbira ponudnika, za katerega upravičeno predpostavljamo, da je najprimernejši v smislu kakovosti, ampak se tudi izognemo načinu izbire izključno na osnovi (najnižje) cene, do česar prihaja, kadar so kakovostna merila postavljena tako, da jih dosega vsi ponudniki. Poudarek izbire na ceni (npr. prevelik vpliv cene v merilu) sili ponudnike v nekakovostno ponudbo arhitekturnih in inženirskih storitev. Kakovostno izvajanje projektiranja po definiciji predstavlja variantiranje in raziskovanje, z drugimi besedami zahtevno iskanje najboljših rešitev v doseganju optimalnih funkcionalnih, finančnih, časovnih in okoljskih ciljev bodočega objekta. To zahteva kreativno delo strokovnih in izkušenih kadrov, zato izbira meril naj ne bo fiktivna, temveč naj vodi h kakovostni izbiri izvajalca storitev.

MJU si bo skupaj z IZS še naprej prizadevalo za dvig kakovosti teh storitev, upoštevanje zakona in smernic ter ustrezno podajanje razlag s tega področja. V ta namen bo pozno jeseni organizirana ponovna brezplačna predstavitev smernic in Excelovega pripomočka za oceno ponudb, v upanju ob čim večji udeležbi in zainteresiranosti na strani naročnikov.

Naročnike pa prosimo, da nas seznanjajo s težavami v praksi, z morebitnimi nejasnostmi in s predlogi za izboljšave tako v praksi kot v smernicah, saj bomo lahko le ob poznavanju vseh okoliščin in s skupnimi močmi odpravili slabe prakse in ponudili boljše storitve in pomoč z naše strani.

S spoštovanjem,

Sašo Matas
Generalni direktor

Pripravila:
mag. Urška Skok Klima,
Vodja Sektorja za sistem javnega naročanja

Vročiti:

- naslovníkom - po e-pošti preko portala javnih naročil

V vednost:

- Računsko sodišče Republike Slovenije
- Državna revizijska komisija
- Inženirska zbornica Slovenije
- Združenje občin Slovenije
- Skupnost občin Slovenije
- Združenje mestnih občin Slovenije

Priloga:

- IZS Analiza javnih naročil arhitekturnih in inženirskih storitev, z dne 17.5.2017